

Til §§ 14—15.

I konsekvens af den i § 13 fastslåede vidnetvang er der i §§ 14—15 i lighed med bestemmelserne i retsplejelovens §§ 169 og 170 og lægelovens § 10 fastsat nærmere regler om udelukkelses- og fritagelsesgrunde for vidner.

Til § 16.

I bestemmelsen fastslås det, at det er retten, der har ansvaret for indkaldelsen af vidner.

Det er herefter retsformandens opgave, inden vidneindkaldelserne foretages, at danne sig et skøn over bevisførelsen, og han er berettiget til at nægte at imødekomme begæringer om indkaldelse af vidner, hvis forklaringer på forhånd må skønnes åbenbart betydningsløse.

På den anden side er indkaldelse af et vidne selv i en civil sag ikke betinget af begæring af en af parterne, men rettens formand kan uden begæring indkalde et vidne, hvis forklaring efter hans mening er af betydning til belysning af sagen. Forslaget afviger på dette punkt fra den danske retsplejelov, som i civile sager (jfr. § 174, stk. 1) overlader det til parterne at drage omsorg for den fornødne bevisførelse. Den danske ordning står i forbindelse med det i den danske retsplejelov fastsatte princip, hvorefter det i en civil sag afhænger af parterne selv, hvilke anbringender og beviser der skal tages hensyn til (dispositionsmaksimen).

Man har næret betænkelighed ved at foreslå en tilsvarende ordning for Grønland, idet parterne som regel ikke vil have adgang til sagførerassistance og ikke kan ventes altid at være i stand til selv at drage omsorg for sagens rette førelse.

Til § 17.

I bestemmelsen hjemles der mulighed for at pålægge forsømmelige eller modvillige vidner bøde eller lade udeblevne vidner afhente med magt.

Derimod har statsministeriet anset det for rimeligt, at der indtil videre ikke hjemles adgang til tilbageholdelse af modvillige vidner og har herved dels lagt vægt på, at der de fleste steder i Grønland ikke findes arrester, dels på, at man, så længe et mere udviklet retsplejesystem ikke er indarbejdet i Grønland, bør vise varsomhed med hensyn til indførelse af drastiske tvangsmidler.

Til § 19.

I modsætning til den efter den danske retsplejelov i civile sager gældende ordning, henskydes det efter forslaget til rettens

formand at foretage hovedafhøringen af vidnerne. Dette må ses som et udslag af de samme synspunkter, som er omtalt i bemærkningerne til § 16.

Til § 21.

Landsrådene har henstillet, at det overlades til landshøvdingen at fastsætte nærmere regler om godtgørelse til vidner.

Statsministeriet kan imidlertid ikke anbefale dette forslag, men må fastholde, at det må overlades statsministeriet, der har kontakten med finansministeriet og finansudvalgene, at fastsætte disse regler.

Det er en selvfølge, at der forinden fastsættelse af sådanne regler vil blive forhandlet med landshøvdingen og landsdommeren.

Kapitel 3.

Til § 1.

I overensstemmelse med det efter den danske retsplejelov gældende hovedprincip med hensyn til værneting i civile sager bestemmes det, at retssager anlægges ved underretten i den retskreds, hvor sagsøgte har bopæl.

Undtagelse fra denne hovedregel gøres kun med hensyn til sager angående fast ejendom.

Endvidere gives der parterne adgang til at vedtage et andet værneting.

Stk. 4 om værneting i sager, der anlægges mod staten, svarer til retsplejelovens § 239.

§§ 2 og 3

svarende til retsplejelovens §§ 245 og 248.

Til § 4.

Man har ment at måtte lægge vægt på, at værnetingsreglerne gøres så smidige som muligt. I overensstemmelse hermed hjemles der i § 4 rettens formand adgang til at fravige de foregående bestemmelser eller at tilsidesætte en af parterne i medfør af § 1, stk. 3, truffen bestemmelse.

Denne adgang vil navnlig kunne være af betydning i tilfælde, hvor de væsentligste dele af bevisførelsen lettest kan foretages i en anden retskreds end den kreds, der er værneting i sagen. Det vil således navnlig under hensyn til de vanskelige kommunikationsforhold kunne være urimeligt, om det skulle være nødvendigt, at flere vidner måtte foretage lange rejser for at afgive forklaring. Rettens formand bør derfor i sådanne tilfælde foretage en afvejelse af, om sagen af hensyn til parterne og navnlig